

Uppföljning av handlingsplan, budget i balans 3.0

Kollektivtrafiknämnd

Uppföljningsperiod januari till oktober 2024

Bakgrund – Handlingsplan för en ekonomi i balans

Inför verksamhetsåret 2023 beslutade Regionfullmäktige i Region Örebro om 151,5 miljoner kronor i minskade ramanslag till regionens olika nämnder. I och med att Kollektivtrafiknämnden haft flera år med ekonomiska utmaningar och en långtidsprognos som visade på fortsatt stora underskott undantogs nämnden från dessa kostnadsreduceringar. Under 2023 prognostiserades ett underskott på 175 miljoner kronor. För 2027 prognostiserades ett underskott med 193 miljoner kronor.

Kollektivtrafiknämnden (maj 2023)	2023	2024	2025	2026	2027
Långtidsprognos (Mnkr)	-175	-196	-177	-186	-193

I verksamhetsplanen för 2024 beslutade fullmäktige om en prisuppräkning på 10% och tilldelade Kollektivtrafiknämnden en utökad ram på 101,6 miljoner kronor från den skattehöjning som genomfördes. För att nå ekonomisk balans och täcka det återstående underskottet från 2023 på 50,3 miljoner kronor, utarbetade Kollektivtrafiknämnden en handlingsplan (BIB 3.0) med sex grupperade åtgärdsförslag, som beräknas spara totalt 58,6 miljoner kronor.

Beslutade åtgärder i handlingsplan	Mnkr 2024	Mnkr 2025	Mnkr 2026	Mnkr 2027	Antal åa	Antal förslag
Intäkter	1,5	15,1	16,3	16,5		2
Personalkostnader	0,9	1,7	1,7	1,7	2,00	1
Övriga kostnader	6,19	21,54	34,29	40,39		4
Summa	8,59	38,34	52,29	58,59	2,00	7
Beräknad effekt av handlingsplan	15%	65%	89%	100%		

Beslutad handlingsplan beräknades ge full effekt år 2027 på 58,6 miljoner kronor och inkluderar en minskning av 2,00 årsarbetare (åa) enligt beslutet 2023. Denna handlingsplan kommer att följas upp fyra gånger under 2024:

- Uppföljning av perioden januari – april, 4 juni 2024
- Uppföljning av perioden januari till juli 2024, 28 augusti 2024
- Uppföljning av perioden januari till oktober 2024, 4 december 2024
- Uppföljning av helåret 2024 sker i samband med verksamhetsberättelse 2024

Hur många av handlingsplanens beslutade åtgärder bedöms som uppfyllda?

Antal genomförda åtgärder, handlingsplan

	Handlingsplan Antal åtgärder	Prognos helår okt-24	Andel uppfyllda 2024 åtgärder
Summa antal åtgärder	7	1	14%

Handlingsplanen bygger på 7 grupperade åtgärder och i uppföljningen kan 1 åtgärd anses som uppfyllda i oktober 2024. För helåret 2024 beräknas inga ytterligare effekter av handlingsplanen.

Vilka synliga effekter kan utläsas för perioden gällande årsarbetare?

Antal minskade årsarbetare (åa) handlingsplan*

	Handlingsplan ÅA	Prognos helår okt-24	Prognos helår 2024	Andel uppfyllda åtgärd nuläge
Summa årsarbetare (ÅA)	2,0	1,0	1,0	50%

*Definition årsarbetare, avtalad tjänstgöringsgrad.

I handlingsplanen planerade verksamheten att minska antalet anställda inom verksamheten med 2,0 åa. I oktober 2024 har verksamheten minskat med en årsarbetare och den andra tjänsten åtgärdas genom en pensionsavgång med effekt 2025. I dagsläget är pensionstidpunkten och effekten för 2025 osäker.

Vilka synliga effekter kan utläsas i redovisningen för perioden i ekonomin?

Prognostiserat utfall av handlingsplan per helår

Intäkt/kostnadsslag	Handlingsplan	Prognos -24	Prognos -25	Prognos -26	Prognos -27
Intäkter	16,5	1,0	14,3	20,5	20,7
Personalkostnader	1,7	0,9	0,9	1,7	1,7
Övriga kostnader	40,4	6,0	20,2	34,3	40,4
Summa Mnkr	58,6	7,9	35,4	56,5	62,8
Kvarvarande effekt av handlingsplan (Tkr)		-50,7	-23,2	-2,1	4,2
Uppnådd effekt av handlingsplan i %		13,5%	60,5%	96,4%	107,2%

I uppföljning av handlingsplanen för oktober 2024 beräknas handlingsplanen ge full effekt år 2027 och då effekterna beräknas till 62,8 kronor på årsbasis. Fram till oktober 2024 har en ackumulerad effekt på 7,1 miljoner kronor uppnåtts, vilket motsvarar 8% av handlingsplanens totala värde. För helåret 2024 förväntas handlingsplanen generera en effekt på 7,9 miljoner kronor eller 13,5% av handlingsplanens totala värde.

Följer verksamheten den beslutade handlingsplanen ekonomiskt? (Hur ser helårsprognosen av handlingsplanen ut för åren 2024 till 2027?)

Verksamheten följer den beslutade handlingsplanen med planerade ekonomiska effekter. Nämndens åtgärder sträcker sig över fyra verksamhetsår och förväntas nå full effekt år 2027 och då överträffa handlingsplanens totala värde med 4,2 miljoner kronor.

Behöver beslutad åtgärdsplan kompletteras med ytterligare åtgärder för att uppfylla handlingsplanens intentioner med en ekonomi i balans senast 2027?

Kollektivtrafiknämndens långsiktiga åtgärdsplan sträcker sig fram till 2027 för att uppnå ekonomisk balans. Utmaningen ligger i att flera faktorer, såsom inflation och bränslepriser med mera, påverkar nämndens kostnader. Det krävs kontinuerliga omberäkningar av prognoser för att ge korrekt ekonomisk information så att nämnden vid behov ska kunna fatta beslut om ytterligare åtgärder för att säkerställa en ekonomi i balans enligt plan 2027.

Uppräkning av framtida ramanslag

En viktig aspekt i framtagandet av långtidsprognosen är uppräknings av Kollektivtrafiknämndens ramanslag. Enligt Region Örebro läns verksamhetsplan 2025 kommer ramanslaget till Kollektivtrafiknämndens räknas upp med 17 miljoner kronor och följer nämndens kostnadsutveckling.

Långtidsprognos 2024-2027 efter nu kända förutsättningar

Kollektivtrafiknämnden (Beslut RÖL-FM 2024)	2025	2026	2027
Uppräkning av ramanslag KTN	2,1%	2,6%	2,7%
Avvikelse mot budget i mnkr (långtidsprognos)	-25,1	-8,1	-5,5

Krav på ytterligare åtgärder

När hänsyn tas till kända parametrar fram över den tidsrymd som långtidsprognosen omfattar finns behov av ytterligare åtgärder med minst 5,5 miljoner kronor för att en ekonomi i balans ska uppnås 2027.

Rekommendation för fortsatt arbete

Trots att handlingsplanen förväntas vara helt uppfylld vid utgången av 2027, saknar Kollektivtrafiknämnden enligt nuvarande långtidsprognos cirka 5,5 miljoner kronor för att uppnå ekonomisk balans.

För att säkerställa en ekonomi i balans från 2028 och framåt kan ytterligare åtgärder krävas för att hantera kommande och oförutsägbara ekonomiska händelser som analysen idag inte tagit hänsyn till. Långtidsprognosen bör därför fortsätta uppdateras löpande och (kan med fördel) utvecklas till att även omfatta innevarande år plus 5 år för att få en tydligare uppfattning av hur ekonomin i grova drag ser ut när hänsyn tas av redan nu kända parametrar som exempelvis stora investeringar.

Handlingsplanen är fortfarande i ett tidigt skede och det har bara gått drygt 10 månader med den nya prissättningen för 2024 och dess effekter är ännu inte tydligt beräkningsbara. Även de trafikreduceringar som ska ske inträffar först i december 2024 och december 2025 är också svåra att beräkna i nuläget. Det finns också beslut på regional, nationell och EU-nivå som påverkar kollektivtrafiknämndens framtida ekonomi, till exempel EU:s godkännande av Sveriges skattebefrielse för biogas och omförhandling av avtalet om kollektivtrafik för Örebro län.

Ytterligare krav på åtgärder bör invänta när trafikreduceringarna ger beräkningsbara effekter samt att en uppdaterad långtidsprognos tagits fram.